

Convenție privind facilitarea accesului internațional la justiție

Încheiată la 25 octombrie 1980

Statele semnatare ale prezentei convenții,
Dorind să faciliteze accesul internațional la justiție,
Au decis încheierea unei convenții în acest scop, convenind dispozițiile următoare:

Capitolul I – ASISTENȚA JUDICIARĂ

Articolul 1

Cetățenii unui stat contractant, precum și persoanele având reședința lor obișnuită într-un stat contractant, beneficiază de asistență judiciară în materie civilă sau comercială în fiecare stat contractant, în aceleași condiții în care ar fi beneficiat dacă ei înșiși ar fi fost cetățenii acestui stat sau dacă ar fi avut aici reședința obișnuită.

Persoanele cărora nu li se aplică dispozițiile alineatului precedent, dar care au reședința lor obișnuită într-un stat contractant în care este sau urmează să se declanșeze o procedură judiciară, vor beneficia, totuși, de asistență judiciară în condițiile prevăzute la alineatul precedent, dacă cauza acțiunii decurge din această fostă reședință obișnuită.

În cazul statelor în care asistența judiciară există în materie administrativă, socială sau fiscală, dispozițiile prezentului articol se aplică cauzelor aduse în fața tribunalelor competente în aceste materii.

Articolul 2

Art.1 se aplică consultanței juridice cu condiția ca solicitantul să fie prezent în statul în care consultanța este solicitată.

Articolul 3

Fiecare stat contractant numește o autoritate centrală însărcinată cu primirea cererilor de asistență judiciară, care îi sunt prezentate conform prezentei convenții, precum și cu soluționarea acestora.

Statele federale și statele în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept, au libertatea de a numi mai multe autorități centrale. În cazul incompetenței autorității centrale sesizate, aceasta transmite cererea autorității centrale competente a aceluiași stat contractant.

Articolul 4

Fiecare stat contractant numește una sau mai multe autorități expeditoare însărcinate cu transmiterea cererilor de asistență judiciară autorității centrale competente din statul solicitat.

Cererile de asistență judiciară sunt transmise, fără intervenția nici unei alte autorități, cu ajutorul modelului de formular anexat la prezenta Convenție.

Fiecare stat contractant are dreptul de a utiliza în același scop calea diplomatică.

Articolul 5

În cazul în care nu este prezent în statul solicitat, solicitantul asistenței judiciare poate prezenta cererea sa, fără a afecta orice altă cale prin care ar putea să supună cererea sa autorității competente a aceluia stat, unei autorități expeditoare a statului contractant în care își are reședința obișnuită.

Cererea este întocmită conform formulei model anexată la prezenta convenție. Ea este însoțită de toate documentele necesare, sub rezerva dreptului pentru statul solicitat de a cere informații sau documente suplimentare în cazurile respective.

Fiecare stat contractant are dreptul de a face cunoscut că autoritatea sa centrală destinatară poate fi sesizată prin orice alte căi sau mijloace.

Articolul 6

Autoritatea expeditoare asistă solicitantul pentru ca acesta să anexeze toate documentele și informațiile care, după știința acestei autorități, sunt necesare pentru prelucrarea cererii. Ea verifică legalitatea lor formală.

Aceasta poate refuza să transmită cererea în cazul în care aceasta îi pare în mod evident greșit concepută.

Dacă este cazul, ea îl sprijină pe solicitant pentru o traducere gratuită a acestor documente.

Autoritatea răspunde cererilor privind informațiile suplimentare provenite de la autoritatea centrală destinatară a statului solicitat.

Articolul 7

Cererile de asistență judiciară, documentele susținătoare, precum și răspunsurile la cererile de informații suplimentare trebuie întocmite în limba sau

într-una din limbile oficiale ale statului solicitat, sau să fie însoțite de o traducere făcută într-una din aceste limbi.

În orice caz, dacă este dificil de realizat în statul solicitant o traducere în limba statului solicitat, acesta din urmă trebuie să accepte ca aceste documente să fie întocmite în limba franceză sau engleză sau să fie însoțite de o traducere în una din aceste limbi.

Comunicările provenite de la autoritatea centrală destinată pot fi întocmite în limba sau în una din limbile oficiale ale acestui stat, în engleză sau în franceză. În orice caz, dacă cererea transmisă de autoritatea expeditoare este întocmită în franceză sau engleză, sau dacă este însoțită de o traducere în una din aceste limbi, comunicările emanând de la autoritatea centrală destinată vor fi întocmite, de asemenea, în una din aceste limbi.

Taxele de traducere rezultate din aplicarea alineatului precedent cad în sarcina statului solicitant. În orice caz, traducerile efectuate, dacă este cazul, de statul solicitat, rămân în sarcina sa.

Articolul 8

Autoritatea centrală destinată decide asupra cererii de asistență judiciară sau ia măsurile necesare pentru a se lua o decizie asupra acesteia de către autoritatea competentă a statului solicitat.

Autoritatea transmite cererile privind informațiile suplimentare autorității expeditoare și informează asupra tuturor dificultăților privind examinarea cererii, precum și decizia luată.

Articolul 9

În cazul în care nu domiciliază într-un stat contractant, solicitantul asistenței judiciare poate transmite cererea sa, fără a aduce atingere oricărei alte căi prin care acesta ar putea supune cererea sa autorității competente a statului solicitat, pe cale consulară.

Fiecare stat contractant are libertatea de a face cunoscut faptul că autoritatea sa centrală destinată poate fi sesizată prin orice alte căi sau mijloace.

Articolul 10

Documentele transmise în aplicarea acestui capitol sunt scutite de orice legalizări sau alte formalități similare.

Articolul 11

Intervenția autorităților competente pentru a transmite, primi sau decide asupra cererii de asistență judiciară în virtutea prezentului capitol este gratuită.

Articolul 12

Instrumentarea cererilor de asistență judiciară este efectuată în regim de urgență.

Articolul 13

În cazul în care asistența judiciară este acordată prin aplicarea art.1, notificările și comunicările, indiferent de forma lor, privind procesul beneficiarului și care urmează a fi făcute într-un alt stat contractant, nu pot da naștere nici unei rambursări. Același lucru este valabil pentru comisiile rogatorii și anchetele sociale, cu excepția indemnizațiilor achitate experților și interpreților.

În cazul în care o persoană beneficiază, în aplicarea art.1, de asistență judiciară într-un stat contractant cu ocazia unei proceduri care a dat naștere unei decizii, aceasta beneficiază, fără vreo reexaminare, de asistență judiciară în orice alt stat contractant căruia ea îi solicită recunoașterea sau executarea acestei decizii.

CAPITOLUL II – CAUTIO JUDICATUM SOLVI ȘI EXEQUATUR PRIVIND OBLIGAREA LA PLATA TAXELOR ȘI CHELTUIELILOR

Articolul 14

Nici o cauțiune și nici o depunere, indiferent de denumire, nu poate fi solicitată numai în baza calității de străin sau a absenței domiciliului sau reședinței în statul în care este intentată acțiunea, de către persoane fizice sau juridice, având reședința lor obișnuită într-unul din statele contractante, care vor fi solicitanți sau intervenienți în fața instanțelor altui stat contractant.

Aceeași regulă se aplică vărsămintelor cerute de solicitanți sau intervenienți în scopul garantării cheltuielilor judiciare.

Articolul 15

Obligarea la plata taxelor și cheltuielilor legate de proces, pronunțată într-unul din statele contractante împotriva oricărei persoane scutite de cauțiune, depunere sau vărsăminte în virtutea, fie a art.14, fie a legii statului în care este intentată acțiunea,

va fi, la cererea creditorului, recunoscută în mod gratuit, ca fiind executorie în orice alt stat contractant.

Articolul 16

Fiecare stat contractant desemnează una sau mai multe autorități expeditoare însărcinate cu transmiterea cererilor de exequatur vizate de art.15, autorității centrale competente din statul solicitat.

Fiecare stat contractant desemnează o autoritate centrală însărcinată cu primirea unor astfel de cereri respective și luarea măsurilor necesare pentru a fi luată o decizie definitivă referitoare la acestea.

Statele federale și statele în care sunt în vigoare mai multe sisteme de drept, au dreptul de a desemna mai multe autorități centrale. În cazul incompetenței autorității centrale sesizate, aceasta transmite cererea autorității centrale competente în statul solicitat.

Cererile sunt transmise fără intervenția nici unei alte autorități. În același timp, fiecare stat are dreptul de a utiliza în același scop, calea diplomatică.

Cu excepția cazului în care statul solicitat nu a declarat că se opune, dispozițiile precedente nu constituie un impediment pentru ca cererea de exequatur să fie prezentată direct de către creditor.

Articolul 17

Cererile de exequatur trebuie să fie însoțite de:

- a) un extras conform al părții din decizie care menționează numele și calitatea părților, precum și din dispozitiv, care se referă la taxe și cheltuieli;
- b) orice document de natură a dovedi că decizia nu mai poate face obiectul unui recurs obișnuit în statul de origine și că aceasta este executorie aici;
- c) o traducere certificată a acestor documente în limba statului solicitat, în cazul în care nu sunt redactate în această limbă.

Autoritatea competentă a statului solicitat decide asupra cererii de exequatur fără a audia părțile. Ea se limitează la a verifica că documentele există. La cererea solicitantului, ea evaluează suma costurilor de atestare, traducere și certificare, care sunt asimilate taxelor și cheltuielilor procesuale. Nu poate fi impusă nici o legalizare sau formalitate similară.

Părțile nu dispun de alte căi de atac împotriva deciziei emise de către autoritatea competentă în afara celor puse la dispoziție de către legislația statului solicitat.

CAPITOLUL III – COPIILE ACTELOR ȘI DECIZIILOR DE JUSTIȚIE

Articolul 18

Cetățenii unui stat contractant, precum și persoanele având reședința lor obișnuită într-un stat contractant, pot obține, în materie civilă sau comercială, într-un stat contractant, în aceleași condiții ca și naționali, eliberarea, legalizarea copiilor sau extraselor registrelor publice sau a deciziilor de justiție.

CAPITOLUL IV – CONdamnAREA LA ÎNCHISOARE ȘI BILETUL DE LIBERĂ TRECERE

Articolul 19

Arestarea sau detenția, fie ca modalitate de executare, fie ca simplă măsură preventivă, nu poate fi aplicată în materie civilă sau comercială, cetățenilor unui stat contractant sau persoanelor având reședința lor obișnuită într-un stat contractant, în cazul în care ea nu este aplicabilă cetățenilor acestui stat. Orice fapt care poate fi invocat de către un cetățean având reședința sa obișnuită în acest stat pentru a obține eliberarea din închisoare trebuie să producă aceleași efecte față de un cetățean al statului contractant, sau față de o persoană având reședința obișnuită într-un stat contractant, chiar dacă acest fapt s-a petrecut în străinătate.

Articolul 20

În cazul în care un martor sau un expert, cetățean al statului contractant sau avându-și reședința obișnuită într-un stat contractant, este citat nominal de un tribunal sau de o parte cu autorizarea instanței de a compărea în fața instanțelor altui stat contractant, el nu poate fi urmărit, deținut sau supus vreunei restricții privind libertatea sa individuală pe teritoriul acestui stat pentru condamnări sau fapte anterioare intrării sale pe teritoriul statului solicitant.

Imunitatea prevăzută la alineatul precedent începe cu 7 zile înainte de data fixată pentru audierea martorului sau expertului și ia sfârșit atunci când martorul sau expertul, având posibilitatea de a părăsi teritoriul în termen de 7 zile consecutive după ce autoritățile judiciare îl vor informa că prezența sa nu mai este necesară, rămâne, totuși, pe acest teritoriu sau revine pe acesta voluntar, după ce l-a părăsit.

CAPITOLUL V- DISPOZIȚII GENERALE

Articolul 21

Sub rezerva dispozițiilor art.22, nici o dispoziție a prezentei convenții nu va fi interpretată ca limitând drepturile privind materiile reglementate de aceasta, care ar putea fi recunoscute unei persoane conform legii unui stat contractant sau conform oricărei alte convenții la care statul contractant este sau va fi parte.

Articolul 22

Prezenta convenție înlocuiește, în raporturile dintre statele care o vor ratifica, art.17 – 24 ale Convenției privind procedura civilă, semnată la Haga la 17 iulie 1905, sau art.17-26 ale Convenției privind procedura civilă, semnată la Haga la 1 martie 1954, pentru statele care sunt părți ale uneia sau celeilalte din aceste convenții, chiar dacă condiția celui de-al doilea alineat al art.28 lit.c) este îndeplinită.

Articolul 23

Acordurile adiționale la Convențiile din 1905 și 1954 încheiate de către statele contractante sunt considerate, de asemenea, ca aplicabile prezentei convenții, în măsura în care sunt compatibile cu aceasta, cu excepția cazului în care statele interesate nu convin altfel.

Articolul 24

Orice stat contractant poate, prin intermediul unei declarații, să facă cunoscută limba sau limbile, altele decât cele prevăzute la art.7 și 17 în care documentele care vor fi adresate autorității centrale, pot fi întocmite sau traduse.

Articolul 25

Orice stat contractant care are mai multe limbi oficiale și care nu poate, din motive de drept intern, accepta pe întreg teritoriul său documentele de asistență judiciară vizate de art.7 și 17 într-una din aceste limbi, trebuie să facă cunoscută prin intermediul unei declarații limba în care acestea trebuie să fie întocmite sau traduse în vederea prezentării lor în acele părți ale teritoriului său pe care le-a determinat.

Articolul 26

Un stat contractant care cuprinde două sau mai multe unități teritoriale în care se aplică sisteme de drept diferite în materiile reglementate prin această convenție, va putea declara în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, că prezenta convenție se va aplica tuturor unităților sale teritoriale sau numai uneia sau mai multora dintre acestea și va putea modifica în orice moment această declarație prin alta nouă.

Aceste declarații vor fi notificate Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos și vor indica în mod expres unitățile teritoriale cărora li se aplică convenția.

Articolul 27

În cazul în care un stat contractant are un sistem de guvernare în virtutea căruia puterea executivă, judiciară și legislativă sunt partajate între autoritățile centrale și alte autorități ale acestui stat, semnarea, ratificarea, acceptarea și aprobarea convenției, aderarea la aceasta sau o declarație făcută în virtutea art.26 nu va avea nici un fel de consecințe asupra împărțirii puterilor în acest stat.

Articolul 28

Orice stat va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau adeziunii, să-și rezerve dreptul de a exclude aplicarea art.1 persoanelor care nu sunt cetățeni ai unui stat contractant, dar care își au reședința obișnuită într-un stat contractant, altul decât cel care a făcut rezerva sau care au avut reședința obișnuită în statul care a făcut rezerva, dacă nu există nici o reciprocitate între statul care a făcut rezerva și statul al cărui cetățean este solicitantul de asistență judiciară.

Orice stat contractant va putea, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, să-și rezerve dreptul de a exclude:

- a) utilizarea englezei, francezei sau a acestor două limbi, după cum a fost prevăzut de alin. 2 al art.7;
- b) aplicarea dispozițiilor alin.2 al art.13;
- c) aplicarea dispozițiilor Capitolului II;
- d) aplicarea art.20.

În cazul în care un stat:

- e) ar exclude utilizarea limbilor engleză și franceză, făcând rezervele prevăzute la litera a) a alineatului precedent, orice alt stat afectat de către aceasta va putea aplica aceeași regulă în ceea ce privește statul care a făcut rezerva;

f) ar face rezerva prevăzută la litera b) a alineatului precedent, orice alt stat va putea refuza aplicarea alin.2 al art.13 cetățenilor statului care a făcut rezerva, precum și persoanelor având reședința lor obișnuită în acest stat;

g) ar face rezerva prevăzută la litera c) a alineatului precedent, orice alt stat va putea refuza aplicarea dispozițiilor Capitolului II cetățenilor statului care a făcut rezerva, precum și persoanelor având reședința lor obișnuită în acest stat.

Nici o altă rezervă nu va fi admisă.

Orice stat contractant va putea, în orice moment, să retragă rezerva pe care a făcut-o. Această retragere va fi notificată Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos. Efectul rezervei va înceta în prima zi a celei de a treia luni calendaristice după această notificare.

Articolul 29

Orice stat contractant va indica Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos, fie în momentul depunerii instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, fie ulterior, autoritățile prevăzute la art.3,4 și 16.

El va notifica, dacă este cazul, în aceleași condiții:

a) declarațiile vizate la art.5, 9, 16, 24, 25, 26 și 33;

b) orice retragere și orice modificare a numirilor și declarațiilor menționate mai sus;

c) retragerea oricăror rezerve.

Articolul 30

Formulele model anexate la prezenta convenție vor putea fi amendate prin decizia unei Comisii speciale la care vor fi invitate toate statele contractante și toate statele membre ale Conferinței de la Haga și care va fi convocată de către Secretarul general al Conferinței de la Haga. Propunerea de amendare a formulelor va trebui inclusă pe ordinea de zi care va fi anexată convocării.

Amendările vor fi adoptate de Comisia specială cu majoritatea statelor contractante prezente și care iau parte la vot. Ele vor intra în vigoare pentru toate statele contractante în prima zi a celei de a șaptea luni după data la care Secretarul general le va comunica tuturor statelor contractante.

În cursul termenului prevăzut în alineatul precedent, orice stat contractant va putea notifica în scris la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos că înțelege să facă o rezervă la acest amendament. Statul care va face o asemenea rezervă va fi tratat, în ceea ce privește acest amendament, ca și cum nu ar fi parte la prezenta convenție, până când rezerva va fi retrasă.

CAPITOLUL VI – CLAUZE FINALE

Articolul 31

Convenția este deschisă semnării statelor care erau membre ale Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga la cea de-a XIV-a sesiune, precum și statelor ne-membre invitate la elaborarea sa.

Ea va fi ratificată, acceptată sau aprobată, iar instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos.

Articolul 32

Orice alt stat va putea adera la convenție.

Instrumentul de aderare va fi depus la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos.

Aderarea nu va avea efecte decât în raporturile dintre statul aderant și statele contractante care nu au ridicat obiecții în ceea ce privește convenția în termen de 12 luni de la primirea notificării prevăzute la pct.2 al art.36. O asemenea obiecție ar putea fi ridicată, de asemenea, de orice stat membru în momentul ratificării, acceptării sau aprobării convenției, ulterior aderării. Aceste obiecții vor fi notificate la Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos.

Articolul 33

Orice stat, în momentul semnării, ratificării, acceptării, aprobării sau aderării, va putea declara că Convenția se va extinde la ansamblul teritoriilor pe care le reprezintă pe plan internațional sau asupra unuia sau mai multora dintre acestea. Această declarație va avea efect în momentul în care ea intră în vigoare pentru acel stat.

Această declarație, precum și toate extensiile ulterioare, vor fi notificate Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos.

Articolul 34

Convenția va intra în vigoare în prima zi a celei de-a treia luni calendaristice după depunerea celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare prevăzut de art.31 și 32.

Apoi, Convenția va intra în vigoare:

1. pentru fiecare stat care ratifică, acceptă, aprobă sau aderă după prima zi din a treia lună calendaristică, după depunerea instrumentului său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau aderare;
2. pentru teritoriile sau unitățile teritoriale asupra cărora convenția a fost extinsă conform art.26 sau 33, în prima zi a celei de-a treia luni calendaristice după notificarea vizată în aceste articole.

Articolul 35

Convenția va avea o durată de 5 ani începând cu intrarea sa în vigoare conform art.34 primul alineat, chiar și pentru statele care au ratificat-o, au acceptat-o, au aprobat-o sau care au aderat la aceasta ulterior.

Convenția va fi reînnoită tacit din cinci în cinci ani, cu excepția denunțării.

Denunțarea va fi notificată cu cel puțin șase luni înainte de expirarea termenului de cinci ani, Ministerului Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos. Ea se va putea limita la anumite teritorii sau unități teritoriale la care se aplică convenția.

Denunțarea nu va avea efect decât în ceea ce privește statul care a notificat-o. Convenția rămâne în vigoare pentru celelalte state contractante.

Articolul 36

Ministerul Afacerilor Externe al Regatului Țărilor de Jos va notifica statelor membre ale Conferinței, precum și statelor care au aderat conform dispozițiilor art.32:

1. semnările, ratificările, acceptările și aprobările vizate de art.31;
2. aderările și obiecțiunile (rezervele) la aderări vizate de art.32;
3. data la care convenția va intra în vigoare conform dispozițiilor art.34;
4. declarațiile menționate la art.26 și 33;
5. rezervele și retragerea rezervelor prevăzute la art.28 și 30;
6. comunicările notificate în aplicarea art.29;
7. denunțările vizate la art.35.

Ca urmare, subsemnații legal autorizați, au semnat prezenta convenție.

Încheiată la Haga, la 25 octombrie 1980, în limba franceză și engleză, ambele texte având valoare egală, într-un singur exemplar, care va fi depus la arhivele Guvernului Regatului Țărilor de Jos, o copie certificată fiind transmisă, pe cale

diplomatică, fiecărui stat membru al Conferinței de Drept Internațional Privat de la Haga la cea de-a XIV sesiune, precum și tuturor statelor care au participat la elaborarea prezentei convenții cu prilejul acestei sesiuni.

Traducere oficială din limba engleză

